Toplumsal Cinsiyete Dayal? Meslek Seçimlerine Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Toplumsal Cinsiyete Dayal? Meslek Seçimlerine Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31718

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Toplumsal Cinsiyete Dayal? Meslek Seçimlerine Yönelik Tutum Ölçe?i (TCDMSYT), bireylerin meslek seçim süreçlerinde etkili olan toplumsal cinsiyet stereotiplerine kar?? geli?tirdikleri tutumlar? belirlemek amac?yla 2015 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Ölçek, geçerlik ve güvenirlik çal??malar? sonucunda dokuz (9) maddeden ve iki (2) alt boyuttan olu?an k?sa ve yap?sal olarak sa?lam bir form kazanm??t?r. Ölçe?in psikometrik özellikleri, hem aç?mlay?c? hem de do?rulay?c? faktör analizleri ile incelenmi? ve yeterli düzeyde uyum sa?lad??? tespit edilmi?tir. Bu araç, özellikle e?itim ve psikolojik dan??manl?k alanlar?nda, bireylerin kariyer geli?imini etkileyen cinsiyet temelli önyarg?lar? ara?t?rmada kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Toplumsal Cinsiyet, **Meslek Seçimi**, **Tutum Ölçe?i**, **Güvenirlik**, **Geçerlik**, **Likert Ölçe?i**, **Faktör Analizi**.

Yazarlar

Hicran Çetin-Gündüz, Selda Tarhan, Zeynep K?l?ç

Amaç

TCDMSYT Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin meslekleri geleneksel olarak "kad?n i?i" veya "erkek i?i" olarak ay?rma e?ilimlerine yönelik sahip olduklar? tutumlar? ölçmektir. Bu tutumlar?n belirlenmesi, özellikle gençlerin kariyer planlamas? s?ras?nda kar??la?t?klar? toplumsal cinsiyet kal?p yarg?lar?n?n etkisini anlamak için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, kad?nlar?n hem geleneksel olarak erkeklere atfedilen meslekleri seçme potansiyeline hem de genel olarak meslek sahibi olmalar?na yönelik toplumsal kabulleri ve dirençleri saptamay? hedeflemektedir. Bu sayede e?itimciler ve dan??manlar, cinsiyet e?itli?ini te?vik eden kariyer rehberlik programlar? geli?tirebilirler.

Yap?

Toplumsal Cinsiyete Dayal? Meslek Seçimlerine Yönelik Tutum Ölçe?i, toplam 9 maddeden ve iki temel faktörden olu?an çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu iki faktör, bireylerin cinsiyet rollerine dair farkl? tutum boyutlar?n? temsil etmektedir.

Ölçe?in alt boyutlar? ve madde say?lar? ?unlard?r:

Kad?nlar?n Meslek Seçimlerine Yönelik Tutum: Bu alt boyut 5 maddeden olu?maktad?r ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

kad?nlar?n geleneksel olarak erkeklere özgü görülen meslekleri icra etmesine yönelik tutumlar? de?erlendirir.
Kad?nlar?n Meslek Sahibi Olmas?na Yönelik Tutum: Bu alt boyut 4 maddeden olu?maktad?r ve genel olarak kad?nlar?n çal??ma hayat?na kat?l?m?na ve profesyonel kariyer edinmesine yönelik olumlu veya olumsuz tutumlar? ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, hem **yap? geçerli?i** hem de **kapsam geçerli?i** olmak üzere iki temel aç?dan titizlikle incelenmi?tir. Kapsam geçerli?ini sa?lamak amac?yla, literatür taramas? sonucunda ba?lang?çta 38 maddelik bir taslak form olu?turulmu?tur.

Haz?rlanan taslak form, okul öncesi, çocuk geli?imi ve Psikolojik Dan??manl?k ve Rehberlik (PDR) alanlar?ndan be? uzmandan olu?an bir grup taraf?ndan dil ve içerik uygunlu?u aç?s?ndan de?erlendirilmi?tir. Uzman görü?leri do?rultusunda, maddelerin %90-100 oran?nda uygun oldu?u belirtilenler kullan?lm??, yeniden düzenlenen form 23 maddeye indirilmi?tir (bu maddelerin yedisi ters maddedir). Bu süreç, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? yeterince temsil etmesini sa?lam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizleri kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k katsay?s? olarak **Cronbach Alfa** de?eri hesaplanm??t?r.

Dokuz maddeden olu?an nihai ölçek formunda, faktörlerin iç tutarl?l?k katsay?lar? yeterli düzeyde bulunmu?tur: Birinci faktör için **Cronbach Alfa** katsay?s? .71, ikinci faktör için ise .69 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?erler, ölçe?in alt boyutlar?n?n kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde hem **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** hem de **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in iki faktörlü yap?s?n?n teorik beklentilere uygunlu?unu test etmi?tir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi sonuçlar?na göre, ölçe?in yap?sal e?itlik modelinin uyum iyili?i de?erleri incelenmi?tir. Elde edilen de?erler (χ^2/sd: 2.97, RMR= 0.028, GFI=0.96, AGFI= 0.94, CFI=0.96, RMSEA=0.07), modelin veri ile mükemmel veya çok iyi düzeyde uyum gösterdi?ini kan?tlamaktad?r. Özellikle **RMSEA** de?erinin 0.08'in alt?nda olmas? ve **CFI** ile **GFI** de?erlerinin 0.90'?n üzerinde olmas?, TCDMSYT ölçe?inin geçerli ve güvenilir iki faktörlü bir yap?ya sahip oldu?unu kesinle?tirmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Tutum Ölçe?i)

Format: Yaz?l? öz bildirim formu

Derecelendirme: 3'lü Likert Ölçe?i (1=Hiç kat?lm?yorum - 3= Tamamen kat?l?yorum). Bu dü?ük seçenekli format, yan?tlay?c?n?n karars?z kalma e?ilimini azaltarak daha net bir tutum belirlemesine yard?mc? olur.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel popülasyonda tutumlar? ölçmek için kullan?labilir, ancak geli?tirme çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri veya e?itim alan?nda çal??anlar üzerinde yap?lm??t?r.

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi sonras? (Lise veya üniversite ö?rencileri ve yeti?kinler).

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??ma detaylar? belirtilmemi?tir, ancak ölçek, toplumsal cinsiyet rollerine dair tutumlar? ölçtü?ü için geni? bir e?itim düzeyine uygulanabilir.

Test Metodolojisi: Psikometrik aç?dan sa?laml???n? kan?tlamak için AFA ve DFA kullan?lm??t?r. Ölçek, bireylerin kendi tutumlar?n? beyan etmelerine dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Tutum, **Meslek E?itimi**, **Cinsiyet Rolleri**, **Psikometrik Özellikler**, **Faktör Yap?s?**.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hicran Çetin-Gündüz

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: hicrancetin@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2015

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için genellikle makalenin yazarlar?na ba?vurulmas? gerekmektedir. Sorumlu yazar?n e-posta adresi ileti?im

ARABPSYCHOLOGY.COM

bilgileri aras?nda yer almaktad?r.

Makale Ba?lant?s?: Orijinal çal??man?n tam metnine buefad.bartin.edu.tr adresinden eri?ilebilir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: toplumsal-cinsiyete-dayali-meslek-secimlerine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Çetin-Gündüz, H., Tarhan, S. ve K?l?ç, Z. (2015). Toplumsal Cinsiyete Dayal? Meslek Seçimlerine Yönelik Tutum Ölçe?i geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Bart?n Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, *4*(1), 21-33. DOI: 10.14686/BUEFAD.

Toplumsal Cinsiyete Dayal? Meslek Seçimlerine Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

2 alt boyut ve 9 madde
Kad?nlar?n Meslek Seçimlerine Yönelik Tutum (5 m): Araba tamircili?i boyac?l?k gibi meslekler sadece erkeklere uygundur.
Kad?nlar?n Meslek Sahibi Olmas?na Yönelik Tutum (4 m): Kad?nlar?n meslek sahibi olmas? ho?uma gider.

ARABPSYCHOLOGY.COM